

TILTU SOTKEE LOPULLISESTI SOTE-PALVELUT

Sipilän hallituksen Sote-uudistusta on leimannut huono lainvalmistelu ja lukuisa määrä epäkohtia. Julkisten palvelujen pakkoyhtiöittäminen on todettu perustuslain vastaiseksi. Asiakassetelien käyttöönotto uhkaa romuttaa hyvin toimivan julkisen sairaala-järjestelmän. Lähipalvelujen karsiminen ja palvelujen keskittäminen lisää kansalaisten eriarvoisuutta. Yksityiseen sote-bisnekseen ollaan aikeissa siirtää verovaroista miljardeja.

Toistaiseksi yllättävän vähälle huomiolle on jäänyt sote-esityksen sisään rakennettu tilaaja-tuottaja -malli eli tuttavallisemmin Tiltu, jossa sosiaali- ja terveystalvelujen tilaaja, maakuntahallinto ja tuottajat eli maakunnan liikelaitos, yritykset ja yhteisöt, eriytetään toisistaan. Tiltusta pyritään tekemään lakiin perustuva valtakunnallinen malli.

Viime vuosikymmeninä tilaaja-tuottaja -mallista on saatu paljon kokemusperäistä tietoa Suomesta ja muista maista. Kokemukset ovat olleet pääsääntöisesti kielteisiä. Mallin on todettu olevan byrokraattinen ja kallis. Suomessa mallia laajemmin kokeilleet Tampere, Oulu, Kouvola, Hämeenlinna ja Rovaniemi ovat jo siitä luopuneet.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) toimesta mallin kokemuksista on laadittu laajempi selvitys vuonna 2016. Sen mukaan näyttää siltä, että mallin käyttö julkisten palvelujen järjestämisessä on jäämässä lyhytaikaiseksi kokeiluksi. Toimintatavan käytölle asetettujen tavoitteiden ei ole katsottu toteutuneen kuin osittain ja suurin kritiikki on kohdistunut mallin monimutkaisuuteen ja raskauteen.

Voisi olettaa, että sote-uudistuksen kaltaisessa mittavassa uudistustyössä hyödynnettäisiin viimeisintä ja parasta tietoa, tutkimusta ja kokemuksia kansallisesti ja kansainvälisesti. Tilaaja-tuottaja -malli on huono malli erityisesti sosiaali- ja terveystalvelujen järjestämiseen. Markkinahenkistä mallia ajetaan kuitenkin vastoin parempaa tietoa osaksi palvelujärjestelmää ja siitä ollaan tekemässä valtaisaa hallintohimmeliä palveluista päättävien, työntekijöiden ja palvelujen käyttäjien riesaksi.

Peruspalvelut pitää jatkossa tuottaa pääosin kuntien omana toimintana. Niitä tulee kehittää ottamalla oppia parhaista käytännöistä eri puolilta Suomea.

SKP:n KYPÄRÄMÄEN OSASTO ry